

Z deníku Konstantina a Metoděje

Napsal Jindřich Kačer

Kdo by neznal dva bratry ze Soluně, kteří přišli na Velkou Moravu šířit křesťanskou víru mezi obyčejný lid a prosadili přitom staroslověnštinu jako bohoslužebný jazyk. Víš ale, že kníže Rostislav ve skutečnosti o žádného Konstantina s Metodějem nestál? Jak to všechno bylo, se dozvíš z deníku obou bratrů

Když psal roku 862 velkomoravský kníže Rostislav císaři do Konstantinopole o biskupa a učitele křesťanství, představoval si celou tu misi trochu jinak, než se nakonec uskutečnila. Myslel si, že dostane biskupa spadajícího pod byzantského patriarchu, tedy tamější hlavu církve. **Získal by tak nezávislost na bavorských kněžích, kteří na Moravě působili a svou nadřazeností ho rozčilovali.** Navíc se potřeboval vymezit vůči východofranské říši, kam Bavorsko patřilo. Jenže patriarcha Fótios to celé vymyslel trochu jinak. **Takovým krokem by totiž naštvál římského papeže a to nechtěl. Proto poslal „jen“ učitele, ale hned dva – známé soluňské bratry Konstantina a Metoděje. Ani jeden**

z nich nebyl biskup, ale měli chytrý plán, jak Rostislavovo přání nakonec přece jen splnit.

Co by si asi věrozvěstové psali do svých deníčků?

**Budeme učit Slovary
o Kristově poslání v jejich řeči**

Konstantin, jaro 863

Cesta kolem Dunaje je náročná a vyčerpávající. Už dlouho jsem nemocný a špatně se mi dýchá, ale

➤ Slavnou sochu Cyrila a Metoděje najdeš na hoře Radhošť

věřím, že Bůh má pro mne ještě úkoly. Cestou jsme se zastavili v Panonii u knížete Kocela. Nejenže jsme si tam odpočinuli, ale kníže také projevil zájem o naše učení. Vytvořil jsem totiž už doma písmo, které bude vhodné pro psaní slovanského jazyka.

Víš, že?

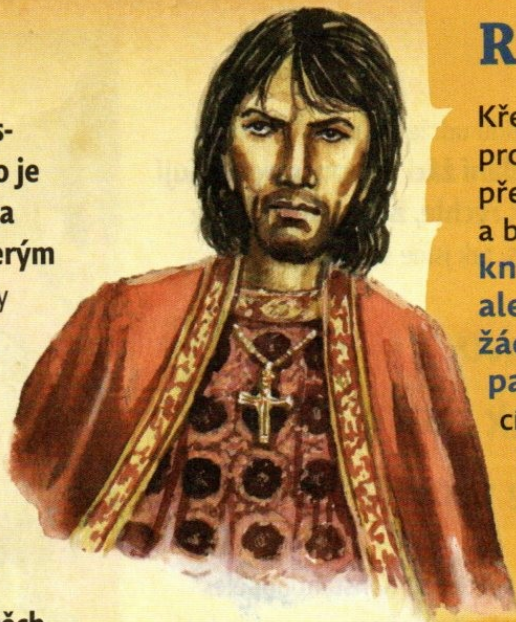
Písmo, které Cyril původně vytvořil, se nazývá **hlaholice**. Tu pak po úpravách používali na Moravě v 9. století. **Jejími dalšími úpravami pak vznikla koncem 9. století cyrilice** (zřejmě ji vytvořil jeden z Metodějových žáků). Z ní se vyvinula azbuka používaná dodnes například v Rusku a v několika dalších slovanských státech.

Budeme učit Slovary o Kristově poslání v jejich řeči. To je přitáhne mnohem víc než ta latinská kázání Bavorů, kterým nerozumějí. Až založíme školy u Rostislava, budeme pokračovat i tady u Kocela a spojíme slovanské křesťany dohromady.

Metoděj, léto 863

Dorazili jsme do Rostislavovy pevnosti. **Upřímně je mi tu těch lidí líto, že musejí žít v takovém blátě a špíně.** Jistěže se nic nemůže rovnat naší skvostné Konstantinopoli, ale i jinde při našich misiích jsem viděl hezčí města. Bude to chtít spoustu práce, než zdejší prosté lidi poučíme o našem Pánovi Ježíši Kristu. Kníže Rostislav nás přivítal zprvu vlídně, ale když uslyšel, že nejsme bisku-

pové, začal se mračit. Poučil jsem ho, že nesmí věci uspěchat. Nejprve založíme školu, získáme žáky a následovníky, předáme křesťanské učení zdejšímu lidu a pak se vypravíme za papežem, ať nás tu nechá založit rovnou arcibiskupství. **Vytráme tím zrak Bavorům a nepoštveme proti sobě Řím.** Knížeti se plán zalíbil.

Rostislavův plán

Křesťanská víra na naše území začala pronikat na přelomu 8. a 9. století, a to především díky východofranské říši a bavorským kněžím. **Velkomoravský kníže Rostislav (vládl 846–870) se ale chtěl vymanit z jejich vlivu a požádal o vyslání biskupů samotného papeže.** Když nepochodil, obrátil se na císaře Konstantinopole, která byla po Římu druhým centrem křesťanství. A tentokrát to klaplo.

📍 Kníže Rostislav byl v roce 1994 prohlášen pravoslavnou církví za svatého

Konstantin, podzim 863

Dostali jsme od Rostislava nejen svolení založit školu, ale dal nám k ruce lidi i dost prostředků na výstavbu kamenného kostela. Všechno je tu jinak dřevěné a nic z kamene tu nikdy nestálo. **Bavorské kněží Rostislav vyhnal ze země.** Já se teď však

trápím hlavně přetvářením svého písma. Zjistil jsem, že zdejší slovanský jazyk se sice podobá tomu našemu na jihu, takže si s Moravany rozumíme, ale přece jen je třeba vše upravit, aby místní učenci mohli písmo nejen číst, ale i zapisovat. **Tedy, učenci... Nikdo takový tady zatím není.** Když si však vybereme ze zdejších lidí ty nejbystřejší, brzy z nich učence uděláme.

Metoděj, Vánoce 866

Učení šlo skvěle, dokud před dvěma lety nepřišli Bavoři s odvetou za vyhnání svých kněží. Rostislav je pod výhrůzkami obležení musel vzít zpátky. Naštěstí se nám podařilo získat už tolik příznivců, že jsme se

v klidu udrželi i vedle nich. **Naši nadaní žáci dokonce postupují tak rychle, že si poradí i bez nás,** tak jsme se s bratrem vypra-

Na Moravu se už nevrátím. Kašlu tak silně a často, až mám pocit, že vyplivnu vnitřnosti

vili zpátky do Konstantinopole, abychom se připravili na zavedení arcibiskupství. A tak svátky narození Páně slavíme po letech zase doma.

Konstantin, léto 867

Cestou k papeži do Říma jsme se zastavili u Kocela a se zkušenostmi

z Moravy založili školu také v Panonii. Nyní, po půlroce, už jsme zase na cestě do Říma a **máme velkou naději, že od Svatého otce Mikuláše I. získáme podporu.** Kníže Kocel mu totiž o nás několikrát psal a vychválil nás.

☛ Kníže Rostislav vítá Konstantina s Metodějem na Moravě. Malíř z 19. století však trochu zveličil honosnost knížecího sídla i šatů

Arcibiskup Metoděj

Svatý Konstantin (Cyril) zemřel v Římě 14. února 869 zřejmě na tuberkulózu ve věku 42 let. Byl sice vzdělanější a nejspíš i moudřejší z obou bratrů, ale Metoděj zase dokázal jeho plány skvěle provést. **V polovině roku 869 získal od papeže bulu (oficiální listinu) potvrzující povolení slovanských bohoslužeb a navíc se stal arcibiskupem Moravy a Panonie** (země na území dnešního Maďarska a Chorvatska). Než se však Metoděj dostal na Moravu, udály se tam převratné věci. Rostislav se dostal do zajetí východofranského krále, když ho zradil jeho synovec Svatopluk. **Frankové pak zajali i Metoděje, aby dál na Moravě nešířil svůj vliv. Trvalo dva roky, než se na papežův zásah dostal z vězení** a ujal se církevní správy Moravy. Až do své smrti v roce 885 pak nadále šířil a upevňoval křesťanství na Moravě i za jejími hranicemi.

☛ Arcibiskup Metoděj pokřtil i prvního českého knížete Bořivoje a jeho ženu Ludmilu

Metoděj, léto 868

Než jsme přišli do Říma, Mikuláš bohužel zemřel. Na svatý stolec zasedl Hadrián II., ale naštěstí i on se doslechl o naší práci. Velkolepě nás uvítal a pozval nás k několika rozpravám. Výsledky naší misie jsou jasně viditelné – slovanští pohané se hromadně přichylují ke Kristu. **Problém je však v tom, že jsme je učili v jejich slovanském jazyku. A vedli jsme v něm i bohoslužby! To pravidla církve zakazují.** Mému bratru Konstantinovi se však s obdivuhodnou moudrostí a výmluvností povedlo Hadriána přesvědčit, že bez bohoslužeb ve slovanštině bychom žádných úspěchů nedosáhli, a on je nakonec povolil!

Cyril (Konstantin), únor 869

Cítím, že mě má nemoc dohání. **Na Moravu se už nevrátím. Kašlu tak silně a často, až mám pocit, že vyplivnu vnitřnosti.** Bůh mě volá k sobě, proto jsem v Římě vstoupil do kláštera a přijal jméno Cyril. Snad jsem udělal už dost a Metoděj i s pomocí mého písma náš úkol dokončí sám. ■